

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA
Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

Warszawa, 30 października 2014 r.

KR-50-35/14/JSZ/ksł

DA/ 214 /14

Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
w Katowicach

Data wydania
Czas
Termin
DT - DA - R
PM

Pani
Joanna Ślusarczyk
Dyrektor Śląskiego Zarządu
Melioracji i Urządzeń Wodnych
w Katowicach
ul. Sokolska 65
40-087 Katowice

Joanna Ślusarczyk

Pismem z dnia 16.10.2014 r., doręczonym do Głównego Urzędu Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach zwrócił się o wydanie opinii prawnej w zakresie skuteczności zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa przed roszczeniami wynikającymi z okoliczności związanych z realizacją inwestycji „Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Krzanowice gm. Krzanowice”, dołączając projekt ugody mającej realizować zabezpieczenie interesów Skarbu Państwa.

Zważywszy, iż w przedmiotowej sprawie występuje element obcy, w postaci będącego stroną ugody obywatela Republiki Czeskiej – właściciela nieruchomości, należy uznać, iż w następstwie zawarcia ugody przez Skarb Państwa z w/w obywatelem, powstanie stosunek prawny związany z więcej niż jednym państwem (tj. Rzeczpospolitą Polską oraz Republiką Czeską). Właściwość prawa w takich sytuacjach regulowana jest przez ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. z 2011 r. Nr. 80, poz. 432; dalej jako „Ustawa”).

Ugoda jest umową, uregulowaną w przepisach art. 917-918 k.c. Zgodnie z przepisem art. 28 Ustawy, prawo właściwe dla zobowiązania umownego określa rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I, Dz. Urz. UE L 177 z 04.07.2008 r., str. 6; dalej jako „Rozporządzenie”).

Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 Rozporządzenia, stosuje się je do zobowiązań umownych w sprawach cywilnych i handlowych powiązanych z prawem różnych państw. Dyspozycja przepisu art. 4 Rozporządzenia wskazuje sposoby ustalenia prawa właściwego dla umowy, w zakresie, w jakim nie dokonano wyboru prawa zgodnie z upoważnieniem zawartym w przepisie art. 3 Rozporządzenia (tj. swobodnego wyboru dokonanego przez strony, wynikającego z umowy lub z okoliczności sprawy) i bez uszczerbku dla przepisów art. 5-8 Rozporządzenia (regulujących określenie prawa właściwego dla umów przewozu, umów konsumenckich, umów ubezpieczenia i indywidualnych umów o pracę). Przepis art. 4 ust. 1 lit. c) stanowi, iż w odniesieniu do umów, których przedmiotem jest prawo rzeczowe na nieruchomości lub prawo do korzystania z nieruchomości, umowy te podlegają prawu państwa, w którym nieruchomość jest położona.

Przedmiotem ugody jest ustalenie praw i obowiązków stron, wynikających z inwestycji Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych z siedzibą w Katowicach, polegającej na budowie suchego zbiornika przeciwpowodziowego w miejscowości Krzanowice, w województwie śląskim. Zbiornik stanowi własność Skarbu Państwa. W przypadku maksymalnego napełnienia zbiornika zalaniu ulegają grunty położone na terenie Republiki Czeskiej, w tym, nieruchomość będąca własnością obywatela Republiki Czeskiej – strony projektowanej ugody. W ramach ugody zawartej ze Skarbem Państwa - Śląskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych, obywatel Republiki Czeskiej zobowiązuje się do ustanowienia na nieruchomości ograniczonego prawa rzeczowego, na rzecz Skarbu Państwa. Celem ugody jest zatem uzyskanie przez Skarb Państwa prawa do korzystania z nieruchomości, w zakresie wymaganym przez bieżące funkcjonowanie zbiornika przeciwpowodziowego. Powyższe prowadzi do wniosku, iż w przedmiotowej sprawie zastosowanie znajdzie art. 4 ust. 1 lit. c) Rozporządzenia. Prawem właściwym dla projektowanej ugody będzie zatem prawo Republiki Czeskiej.

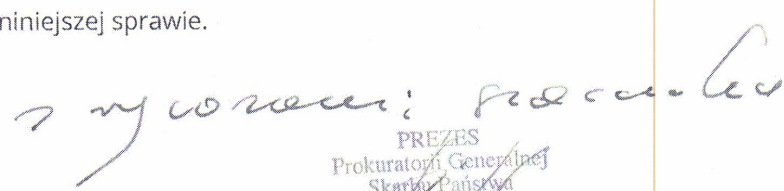
Tytułem uzupełnienia, warto przywołać postanowienia art. 12 ust. 1 Rozporządzenia, zgodnie z którym, prawo właściwe dla umowy ma zastosowanie w szczególności do jej: 1) wykładni, 2) wykonywania wynikających z niej obowiązków, 3) skutków całkowitego lub częściowego niewykonania tych zobowiązań, łącznie z określeniem wysokości szkody w zakresie, w jakim rozstrzygają o tym przepisy prawa – w granicach uprawnień przyznanych sądowi przez prawo procesowe, 4) różnych sposobów wygaśnięcia zobowiązań oraz przedawnienia i utraty praw wynikających z upływu terminów, 5) skutków nieważności umowy. Dlatego też zasadne jest stanowisko, iż wszelkie możliwe roszczenia wynikające z okoliczności związanych z realizacją przedmiotowej inwestycji, powinny być oceniane także na podstawie analizy prawa Republiki Czeskiej.

Dodać należy, iż nawet w wypadku zamieszczenia w przedmiotowej umowie klauzuli wyboru prawa a w konsekwencji wyboru polskiego porządku prawnego jako stosowanego w niniejszej sprawie, prawo polskie także wskaże czeski porządek prawny jako właściwy dla aspektów umowy dotyczących prawa rzeczowego. Przepis art. 41 Ustawy stanowi bowiem, że własność i inne prawa rzeczowe podlegają prawu państwa, w którym znajduje się ich przedmiot (tj. nieruchomości obciążona ograniczonym prawem rzeczowym). Niezależnie zatem od dokonanego wyboru prawa, prawem właściwym dla rozstrzygania skutków umowy w sferze prawa rzeczowego będzie prawo Republiki Czeskiej.

Należy wskazać także dodatkowe ryzyko zastosowania norm prawa czeskiego zgodnie z przepisem art. 9 Rozporządzenia, czyli norm wymuszających swoje zastosowanie. Do oceny tego ryzyka także wymagana będzie znajomość prawa czeskiego.

Radcowie Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa posiadają wykształcenie prawnicze oraz niezbędne doświadczenie zawodowe w zakresie stosowania prawa polskiego. Celem dokonania prawnych ustaleń na gruncie czeskiego porządku normatywnego, sugerowana jest konsultacja z profesjonalnymi prawnikami posiadającymi kompetencje z zakresu posługiwania się prawem obowiązującym w Republice Czeskiej.

Wobec powyższego, Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa odmawia wydania opinii prawnej w niniejszej sprawie.

PREZES
Prokuratury Generalnej
Skarbu Państwa
Prof. zw. dr hab. Bronisław Sitek